

TITULUS II.

DE HIERARCHIA ORDINIS.

1. QUARE A CHRISTO INSTITUTA HIERARCHIA ORDINIS, ET JURISDICTIONIS?—2. UTRISQUE VIS, RATIO.—3. POTESTAS ORDINIS.—4. POTESTAS JURISDICTIONIS.—5. POTESTAS ORDINIS A JURISDICTIONIS POTESTATE SEJUNGI POTEST.—6. QUID REQUIRITUR, UT EPISCOPUS UTRAMQUE POTESTATEM HABEAT?—7. DE ORDINIS HIERARCHIA TRACTATIO SUSCIPITUR.

Duplicem esse diximus hierarchiam, et duplicem clericorum potestatem, ordinis et jurisdictionis, sive regiminis (1). Christus enim cum Ecclesiam constituit, leges dedit societati hominum, quos frui bonis spiritualibus, et quos optime regi voluit, ut deinceps aeternae felicitatis participes esse possent. Ut homines fruerentur bonis spiritualibus, creavit ordinis potestatem; ut optime regerentur, potestatem jurisdictionis instituit.

(1) Duplex est, inquit, D. Thomas 22 quaest. 59 art. 5 in corp., spiritualis potestas, una quidem sacramentalis, alia jurisdictionalis. Sacramentalis quidem potestas est, quae per aliquam consecrationem confertur... et talis potestas secundum suam essentiam remanet in homine, qui per consecrationem eam est adeptus, quando vivit, sive in schisma, sive in haeresim labatur. Tamen haeretici, et schismatici usum potestatis amittunt, ita scilicet, quod non liceat eis sua potestate uti. Si tamen usi fuerint, eorum potestas effectum habet in sacramentalibus... Potestas autem jurisdictionalis est, quae ex simplici injunctione hominis confertur. Et talis potestas non immobiliter adheret. Unde in schismaticis, et haeticis non manet; unde non possunt nec absolvere, nec excommunicare, nec Indulgentias facere, aut aliquid hujusmodi. Quod si fecerint, nihil est actum. Eandem potestatis divisionem pluribus aliis locis S. Thomas proponit, praesertim part. 3 quaest. 63 art. 2, et eandem etiam non obscure tradit Synodus Tridentina sess. 25 can. 7, ubi in Episcopis utrumque requiritur, scilicet legitima ordinatio, et legitima missio, quarum altera confert ordinis, altera jurisdictionis potestatem. Quid quod etiam extra Catholicam Ecclesiam haeretici, et schismatici, qui rite ordinati sint, ordinis potestatem habere possunt; jurisdictionis autem, quia deest legitima missio, omnino non possunt? Ergo utraque potestas distincta est, neque sola ordinatio facit, ut simul utraque potestas et ordinis, et jurisdictionis acquiratur. Monenda haec esse volui, ut mature pateat error Canonici Georgei Sicardi, et aliorum generis ejusdem, qui notissimam hanc, receptissimamque potestatis distinctionem falso, et audacter improbant. Eos, praeter ceteros, solide refutavit Cl. Bolgenius diatrib. sulla giurisdizione ecclesiastica Romae edit. an. 1791.

2. Ex quo intelligitur, quid sibi velit vis, et ratio utriusque potestatis, et hierarchiae. Scilicet potestas et hierarchia jurisdictionis omnis est posita in regendis, gubernandisque subdiis; ac jurisdictio, quae tota in hoc regimine, ac gubernio consistit, haberi non potest, nisi subditi sint, qui regantur, et gubernentur. Verum hierarchia, et potestas ordinis pertinet ad sacrum ministerium, atque ad spiritualia bona Christiano populo tribuenda, maxime Sacramenta, quae sunt hujus vincula societatis, eaque constat Episcopis Presbyteris, et Ministris.

3. Quod attinet ad hanc hierarchiam, unus et idem est ordo atque una, eademque potestas omnium Episcoporum, cum neque Metropolitae, neque Patriarchae, neque ipse summus Pontifex ordinem habeant ab Episcopatu distinctum. Nam in iis, quae ordinis sunt, in Episcopo inest plenitudo potestatis, quae a Deo ipso per sese, sive immediate, ut ajunt, ordinatione tribuitur. Quamquam enim sacramenta hominum ministerio peragantur, vis tamen eorum a Deo ipso procedit; et ideo, cum ab eo, qui habet potestatem, ordo rite confertur, nihil impedimento esse potest, quominus vis impressa sacramento consistat. Ex quo efficitur, ut qui semel accepit ordinis potestatem, is legitimo quidem ejus usu prohiberi multis de causis possit, sed vis ipsa potestatis semper haereat, adeo ut nequeat auferri, coercerive ita, ut non efficiat, quod efficere divino instituto debet. Quare Episcopus excommunicatus, haereticus, schismaticus, cum rite confert ordinis, aut confirmationis sacramenta, impie quidem agit, sed rata firma confirmatio, ordinatioque est.

4. Verum hierarchiae, et potestatis jurisdictionis longe dispar est ratio. Cum enim ea pendeat ab imperio in subditos, neque hoc imperium in omnibus Episcopis unum, idemque sit, facile intelligitur, dispares eorum gradus esse oportere. Quare alia est jurisdictio Episcopi, qui unam dioecesim regit, alia Metropolitae, qui provinciae, alia Patriarchae, qui pluribus provinciis praest, alia denique Summi Pontificis, quem Christus toti Ecclesiae praefecit, quemque esse voluit ejus caput, et centrum unitatis, a quo cuncta Ecclesiae membra copulentur (1).

(1) Consule, praeter ceteros, S. Leonem M. ep. 14 in fin. opp. tom. 1 col. 691 edit. Venet. 1755.

5. Potestas haec, quae jurisdictionis dicitur, aut regiminis, non ita cohæret ordinis potestati, ut ab ea sejungi non possit. Quamquam enim Christus ad Ecclesiae regimen Episcopatum ins-

tituerit, non ex eo tamen efficitur, ut quisquis Episcopalem ordinationem accepit, hoc ipso regendi munus possit exercere. Ita hæreticus ab hæretico, schismaticus à schismatico ordinatus Episcopus habet ordinis potestatem, cum servata sunt omnia, quæ servare oportebat; sed cum nullos habeat subditos, quos jure regat, plane nullam habere potest regiminis, aut jurisdictionis potestatem. Similiter Episcopus è gradu dejectus, cum amiserit subditos, quos antea regebat, nullam amplius retinet jurisdictionem, quæ sine subditis esse nequit, uti nemo sine servis dominus, nemo sine filiis pater est (1).

(1) Atque adeo verum est, à nemine jurisdictionem per simplicem ordinationem, nisi etiam accedat legitima missio, exerceri posse, ut id etiam fateantur ii, qui proxime, sive *immediate* à Deo repetunt Episcopalem potestatem non tantum ordinis, sed etiam jurisdictionis. Nam *Episcopi*, inquit Thomasinus *vet. et nov. Eccles. discipl. par. 2 lib. 1 cap. 45 num. 3. obtinent illi quidem immediate à Christo jurisdictionem suam, sed non ab illo immediate consecuti sunt territorium hoc suum, et peculiarem diæcesim: cum hæc partitio facta fuerit volventibus sæculis ab Ecclesia, nec fieri potuerit, aut perpetuari, nisi consensione Capituli, in quo est cardo, et centrum ecclesiasticæ unitatis.* Sic etiam Jueninius *de Sacram. disert. 9 de ordin. in spec. quæst. 1 cap. 1 art. 5 ad object. 1 et 3.* et Natalis Alexander *histor. eccles. sæc. 1 dissert. 4 §. 4 num. 3 tom. 3 pag. 37 edit Venet. an. 1776.*

6. Itaque ut Episcopus et ordinis habeat, et jurisdictionis potestatem, utrumque habere debet, scilicet et ordinationem, et legitimam missionem, per quam ei certi assignentur subditi, in quos imperium exercent. Quæ subditorum assignatio non divini, sed humani juris est, fierique debet ab eo, cui subsunt Episcopi, et cujus potestas fertur in orbem universum. Quis autem, nisi Summus Pontifex, Ecclesiæ caput, et princeps, hanc habet in totum orbem à Christo acceptam potestatem? Quare aut ab ipso, aut eo saltem consentiente, et probante, unicuique Episcopo missio tribuenda est, nimirum certi sunt assignandi subditi, quos regat, atque ita omnes Episcopi jurisdictionis potestatem consequuntur (1).

(1) Ea de re, uti sapienter animadvertit doctissimus Cardinalis Gerdil, *auctor opusculorum ad hierarchicam Ecclesiæ constitutionem spectantium, opusc. 3 pag. 152 edit. Parmæ 1789,* duo in primis ante oculos habenda sunt catholica dogmata à Tridentina Synodo definita *sess. 23 can. 7 et 8.* Alterum est: *si quis dixerit... eos, qui nec ab ecclesiastica, et canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi, et sacramentorum ministros, anathema sit.* Alterum autem est: *si*

quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, et veros Episcopos, sed figmentum humanum, anathema sit. Itaque certum, exploratumque est, uti eadem Synodus *can. 4* discrete statuit, *eos, qui tantummodo à populo, aut sæculari Potestate ac Magistratu vocati, et instituti, ad hæc (ecclesiastica) ministeria exercenda ascendunt, et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, et latrones per ostium non ingresos, habendos esse;* itemque certum, et compertum est, legitimos, ac veros Episcopos habendos, atque esse revera, qui à Summo Pontifice Episcopi constituuntur. Quæ generalis Concilii definitio plane nullis aut loci, aut temporis aretata finibus, illustre præbet argumentum præstantissimæ potestatis, quam in constituendis Episcopis Romanum Pontificem habere novit Synodus Tridentina, decretoque dogmatico confirmavit. Consule Hallierum *de sacr. elect. et ordinat. part. 3 sect. 5 cap. 4 §. 1 num. 18 tom. 3 pag. 14 et art. 5 §. 6 num. 45 et 55 pag. 94 et 102 edit. Romæ 1740.*

7. Jam ordinis hierarchiam nunc explicaturi, primum agemus de Episcopis; quorum in ea summus est gradus, postea de Presbyteris, et Ministris, atque ita hæc hierarchia uno in conspectu posita habebitur. De his autem agentes, explicabimus utramque potestatem, quæ in ipsis inest, ordinis scilicet, et jurisdictionis; ne, cum alterum persequemur genus ecclesiasticæ hierarchiæ, redire cogamur ad ea, de quibus superiori loco disseruerimus.

SECTIO I.

DE EPISCOPIS.

8. EPISCOPI OFFICIA.—9. VISITATIO DIOECESIS.—10 ET 11. ONUS IN EA RESIDENDI.—12. POTESTAS EPISCOPALIS, QUÆ RESPICIT VEL ORDINEM.—13 ET 14. VEL JURISDICTIONEM, FORI INTERNI, ET EXTERNI.—15. VEL LEGEM DIOECESANAM.—16. AD 17. POTESTAS DELEGATA EPISCOPI IN EXEMPTOS.

8.

Episcopus græca vox est, quæ latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat Antistitis, ut populo sibi commisso præsit, ejusque mores speculetur (1). Hinc Episcopi esse debet curare divinum cultum, et Christianam defendere Religionem; preces indicere; videre, ne quid peccetur in rebus Fidei, in divinis celebrandis officiis, in Sacramentorum administratione; animadvertere in eos, qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libros, qui in lucem emittuntur, ne quis in iis